4.10.2018

HE 170/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvoverolain liitteen muuttamisesta; LVM:n lausunto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvoverolakia siten, että henkilö- ja pakettiautojen hiilidioksidipäästöihin perustuvan ajoneuvoveron perusveron tasoa kevennettäisiin yhteensä 50 miljoonalla eurolla. Kevennys painottuisi lievästi vähäpäästöisiin ajoneuvoihin, jolloin ajoneuvoveron nykyinen päästöporrastus jyrkkenisi hieman.

Veronkevennys merkitsisi keskimäärin noin 20 euron kevennystä vuosittaiseen ajoneuvoverorasitukseen niillä ajoneuvoilla, joiden vero määräytyy hiilidioksidipäästöjen perusteella. Suurin veronkevennys kohdistuisi nollapäästöisille täyssähköautoille ja alennus pienenisi asteittain siten, että vähäpäästöisellä polttomoottoriautolla, jonka hiilidioksidipäästö on noin 90—110 grammaa kilometriltä, se olisi 35—40 euroa ja keskipäästöisellä henkilöautolla, jonka hiilidioksidipäästö on noin 160 grammaa kilometriltä, ajoneuvoveron perusvero kevenisi noin 19 euroa. Ajoneuvojen, joiden hiilidioksidipäästö olisi vähintään noin 200 grammaa kilometriltä, perusvero säilyisi nykyisessä, eikä veronkevennys kohdistuisi niihin.

Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa (2016) ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa (2017) on linjattu, että liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennyksen saavuttamiseksi autokannan uusiutumista tulisi nopeuttaa huomattavasti. Lisäksi henkilöautosuoritteen kasvu kaupunkiseuduilla tulisi pysäyttää ennen vuotta 2030. Molemmat toimet on linjattu yllä mainituissa, valtioneuvoston ja eduskunnan hyväksymissä strategioissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että nyt annetun ehdotuksen keskeisin ongelma on se, että 50 miljoonan euron kevennys kohdentuu auton käyttöön, ei auton hankintaan. Esitys toimii juuri päinvastaiseen suuntaan kuin eduskunta ja valtioneuvosto ovat edellä mainituissa strategioissa asettaneet tavoitteeksi.

Suomen autokanta on jo tällä erää vanhaa ja vanhenee yhä. Liikennekäytössä olevien henkilöautojen keski-ikä on noussut vuosi vuodelta ja niiden keski-ikä ilman museoautoja oli vuoden 2017 lopussa 11,6 vuotta (museoautot mukaan luettuina 12,0 vuotta). ACEAn vertailun mukaan henkilöautojen keski-ikä EU:ssa oli vuonna 2016 11 vuotta.

Uusien autojen ensirekisteröinnit ovat joka vuosi jääneet noin 120 000 kappaleeseen. Autokannan nuorentamiseksi tarvittaisiin vähintään noin 150

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

000 uuden auton myyntiä vuosittain. Autokannan nuorentaminen olisi ensiarvoisen tärkeää siksi, että liikenteeseen saataisiin uusia, entistä energiatehokkaampia autoja sekä mahdollisimman suuri osuus myös kokonaan uusia teknologioita kuten sähkö- ja kaasuautoja. Samaan aikaan liikenteestä tulisi saada pois kaikkein vanhimpia ja suuripäästöisimpiä autoja. Siksi liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että liikenteen veronkevennysten tulisi kohdistua auton hankintaan, ei käyttöön.

Toinen ongelma on henkilöautojen liikennesuoritteiden kasvu. Stretegioissa asetetuista tavoitteista huolimatta henkilöautojen suorite on viime vuosina lähtenyt selvään kasvuun ja on kasvanut lähes kahden prosentin vuosivauhtia. Lisätoimia kasvun taittamiseksi selkeästi tarvitaan.

Monien selvitysten mukaan liikenteen taloudellinen ohjaus olisi tehokkain keino liikennesuoritteisiin vaikuttamiseksi. Käytännössä ohjaus tarkoittaisi joko polttoaineveron korottamista tai (alueellisia tai muita) tienkäyttömaksuja. Nykyinen verotus ei ole riittänyt liikennesuoritteiden kasvun taittamiseen. Nyt esitetty ajoneuvoveron kevennys tekisi auton käytöstä entistä halvempaa ja saattaisi entisestään lisätä liikennettä. Kasvava liikenne vaikeuttaa liikennesektorin ja sitä kautta koko Suomen taakanjakosektorin pääsemistä vuoden 2030 päästövähennystavoitteisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että esityksen hyvä puoli on se, että suurin veronkevennys kohdistuisi nollapäästöisille täyssähköautoille. Toisaalta veronkevennyksen ulottaminen jopa 199 g/km päästäviin autoihin on täysin ristiriidassa kansallisten ilmastotavoitteiden kanssa ja väärä signaali kansalaisille, joiden toivotaan hankkivan itselleen koko ajan vähäpäästöisempiä autoja. Ympäristönäkökulmasta kevennys ei saisi missään nimessä kohdentua autoihin, joiden päästöt ovat yli autokannan keskimääräisten CO2-päästöjen. Liikennekäytössä olevien henkilöautojen keskimääräinen CO2-päästö oli vuoden 2017 lopussa 160,0 g/km. Ja tämäkin luku on korkea.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää lopuksi huomiota myös käsillä olevan hallituksen esityksen valmistelutapaan. Ehdotusta ei ”aikataulusyistä” ole lainkaan lähetetty lausuntokierrokselle. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että perustelu ei ole riittävä lausuntokierroksen toteuttamatta jättämiselle. Hallituksen esityksen valmistelu ilman lausuntokierrosta ei liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan vastaa hyvää valmistelutapaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi